

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 11

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

v. a. Asiamiehitys Yöntilä

7/4 1940.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
N:o 105/3

Haagissa huhtikuun 1 p:nä 1940.

OSIAINMIN

6/250 Pal. B -40.

4/4-40

OSASTO

Ulkoasiainministeriölle,

Helsinki/

Lähetystö kunnioittavasti lähettää oheisena raporttinsa

nro 1

"Ensivaikutelmia Hollannista"

v.a. Asiainhoitaja

M. J. J. J.

Haagin lähetystön
raportti N:o 1

1/IV 1940.

KOASIAINMI
6/250 Pal. S - 70.

7/4-70

5 C 11

Ensi - vaikutelmia Hollannista.

Jo sinä lyhyenä aikana, jonka olen täällä ollut, olen voinut todeta, miten suurella innolla ja syvällä myötätunnolla hollantilaiset ovat seuranneet taisteluamme, miten auliisti kansan syviä riviä myöten he ovat pyrkineet meitä auttamaan sekä raha- että tavaralahjoin ja miten hartaasti he olisivat toivoneet sodan päättyvän toisin kuin kävi.

Eräissä niissä epälukeisista Suomen hyväksi, miltei spontaanisesti järjestetyissä juhlissa, joissa minulla on ollut tilaisuus olla saapuvilla, ovat juhlapuhujat pyytäneet minua välittämään kotimaahan heidän myötätuntonsa ja ihailunsa kansaamme kohtaan. Moni on minulle lausunut, viitaten Puolan sotaan, että pieni maa, joka 3 1/2 kuukautta on sankarillisesti taistellut suunnatonta ylivaltaa vastaan, on jo sillä seikalla ansainnut itsenäisyyden ja tulevaisuuden.

Suomen sota, jota hollantilaiset ovat seuranneet myös silmällä pitäen mahdollisuutta itse joutua hyökkäyksen alaiseksi, jota vaaraa kuitenkin nykyään ei pidetä yhtä suurena kuin viime syksynä, on epäilemättä suuresti lujittanut heidän puolustustahtoaan ja antanut lisälykettä varustusten tehostamiseksi. Lehdistössä taas on tässä yhteydessä tehty monenlaisia johtopäätöksiä suurvaltain

lupausten ja avunannon merkityksestä pienelle maalle.

Ulkoministeri, jonka luona kävin ennenkuin ankarat rauhan ehdot oli saneltu, lausui tyydytyksensä sen johdosta, että rauhanneuvotteluihin oli ryhdytty, sillä Englannin sotilaallinen apu meille olisi enemmän vastannut tämän maan kuin meidän etujamme ja saattanut Skandinaviankin sotatantereeksi. Kiitettyäni Ministeri van Kleffensia siitä humanitäärisestä avusta, jonka olemme Hollannista saaneet, hän ilmoitti että parlamentti oli juuri hyväksynyt hallituksen esityksen 100.000 florinin suuruisen avustuksen myöntämiseksi Suomen Puoliselle Ristille.

Puheen ollessa Suomen edustuksesta Hollannissa ulkoministeri totesi tyydytyksellä, että Suomella jälleen on Haagissa asuva edustaja lisäten että parhaillaan etsitään sopivaa miestä asiainhoitajaksi Suomeen, vapaaherra de Haersolten tilalle, joka on Tukholman lähetystön sihteeri. Kuten Ministeriölle on muuten tunnettua, on Hollannin hallitus lausunut toivomuksen että kumpaakin maata edustaisi toisen luona vakinainen asiainhoitaja. Eiköhän olisi syytä järjestää tämä kysymys jo senkin vuoksi, että Hollanti - ainoa Oslovaltio, jossa meillä ei ole vakinaista edustajaa - on niin runsaskätisesti antanut meille avustusta. Tässä yhteydessä en malta olla kertomatta kuulleen, että eräissä hollantilaisissa ja myös diplomaattipiireissä puhutellaan, miksi Suomi niin usein vaihtaa edustajansa ja edustusmuotonsa Hollannissa. Niinpä Englannin lähettiläs, jonka luona kävin tervehdyskävynillä, tässä mielessä sanoi toivovansa, että myöskin tänne jäisin, kun kerran olen tullut,

Hollannista on tähän mennessä koottu avustuksina Suomelle n. 40 miljoonaa markkaa (viralliseen kurssiin laskettuna), suurimmaksi osaksi rahalahjoina. Lahjoittajien

lukumäärä nousee kymmeniin tuhansiin. Enemmistön muodostavat lähetystön shekkituloille tulleet 1 ja 1/2 florin lahjoitukset. Muuan leskirouva on allekirjoittaneelle lähettänyt kahden miesvainajansa viikimäsormukset huomauttaen että, koska ne ovat hänelle tuottaneet runsaasti onnea, niiden kulta-arvo voisi ehkä jollekin suomalaiselle koitua onneksi. Lahjoituksia on kerätty järjestämällä esitelmätilaisuuksia, joulia, kiertokirjeillä jne. Tunnettu Suomi-ystävä, tri Schmahl on kirjoittanut kansantajuksen esityksen Suomen historiasta, jonka julkaisun myyntihinnasta 50 % on tullut Suomen hyväksi. Peter de Hemmer Gudme taas on julkaissut loistoteoksen Suomesta, "Finland, land van leed en heldendom", jonka tuotosta niinkään osa tulee Suomen hyväksi. Avustusta koskevat tarkemmat yksityiskohdat esitetään erillisessä virkakirjelmässä.

v.a. Asiainhoitaja

Alföntila

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: CU

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 2.

v.a. sisäministeriön Yhteis-

8/7 1940

SUOMEN LÄHETYSTÖ
N:o 147/11

Haagissa huhtikuun 8 p:nä 1940.

7/250 Tal. S -40.

16/4-40

OSALTO

S CII

Ulkoasiainministeriölle,

Lähetystö kunnioittavasti oheisena lähettää
raporttinsa n:o 2

"Eräitä lausuntoja ja huomioita Haagista."

v.a. Asiainhoitaja

M. J. J. J.

HAAGIN LÄHETYSTÖN

RAPORTTI N:o 2.

Salainen.

7/250 Tal. X -70.

14/4-70

5 CU

Eräitä lausuntoja ja Huomioita Haagista.

Suoritettuani asianmukaiset tervehdyskäynnit Alan-
komaiden ulkoministeriössä, olen doyen'in neuvosta, väli-
aikaisesta asemastani huolimatta, käynyt henkilökohtaises-
ti esittäytymässä muidenkin lähetystöjen päälliköille.
Rajottun eräiden lyhyiden reunamuistutusten esittämiseen
näillä käynneillä tekemistäni huomioista.

Paria poikkeusta lukuunottamatta kaikki esiintoivat
välittömästi myötätuntansa ja ihailunsa Suomea ja varsin-
kin armeijaamme kohtaan, samoin kuin valittu elunsa raskai-
den rauhanehtoien johdosta. Useimmat sovittivat sanansa
erittäin superlatiiviseen muotoon, kuten: Koko maail-
man ihailema Suomi on lähtemättömästi piirtänyt nimensä
aikakirjoihin, Suomi on saavuttanut kuolemattoman säde-
kehän, Suomen uhraukset eivät ole olleet turhia jne.

Brasilian lähettiläs piti Suomen jättämistä oman
onnensa nojaan häpeätahrana Euroopalle. Turkin lähettiläs,
jonka tunnen vanhastaan, epäili, oliko Englannin tarjoama
apu vilpittön ja viitaten lehti uutisiin, joiden mukaan
Ameriikka olisi sodan aikana myynyt Venäjälle aseita,
hän katsoi, ettei eurooppalaisilla eikä ameriikkalaisilla
ole enää ollenkaan moraalaa. Hän perusteli vielä väitet-
tään sillä, että Englanti ja Ranska koettavat itsekkäis-
tää syistä yllyttää Turkkiä sotaan Neuvostoliittoa vas-
taan, jonka kanssa se haluaa ylläpitää ystävällisiä
suhteita.

Italian lähettiläs lausui myöskin henkilökohtaisesti ^{tunnustuksen} sanoja mainehikkaasta vastarinnastamme. Hän ei kuitenkaan ollut katsonut voivansa olla läsnä italialais-hollantilaisen yhdistyksen, jonka kunniaesimies hän on, 17/3 järjestämässä Suomi-juhlassa ja sitäpaitsi kieltänyt lähetystön henkilökuntaa sinne menemästä.

Ranskalaisen mielestä pienet valtiot ovat nykyään anomaliaa, niiden pitäisi lyöttäytyä yhteen tavalla tai toisella, vaikkakin säilyttäen itsenäisyytensä. Mutta hän lisäsi: sota ei ole vielä päättynyt, sota, joka voi vuosia kestää. Hitlerin ja Mussolinin tapaamisen johdosta Brennerissä hän arveli, että yksimielisyys Euroopan jakamisesta etupiireihin ei ollut suinkaan niin sydämellinen, kuin Berliini oli tiedoittanut. Italian diktaattori oli varoittanut Hitleriä kajoamasta Unkariin, Rumaniaan ja Välimeren kysymyksiin, mutta sen sijaan jättänyt tälle vapaat kädet pohjoisessa.

Saksan lähettiläs, kreivi Zech-Burkeröda, ainakin ennen Suomen ystävä, sanoi pitävänsä Suomen tapahumattia siksi ikävinä, että oli parempi olla niistä puhumatta. Hieman kiuseantuneena ja nolona hän koetti selittää tihammetta vetoamalla politiikassa valitettavasti esiintyviin välttämättömyyksiin. Oli kuvaavaa, että hän erotessamme tiedusteli oliko minusta epämieluisaa "nachdem was man in Berlin getan hat", että puolisonsa doyenne'ina suorittaisi vaimoni esittämisen.

Norjan lähettiläs vakuutti luotettavalta taholta kuulleensa, että Saksa aiko^o ensi sopivassa tilassa ottaa takaisin menetyksensä Pohjois-Euroopassa. Puolalainen vakuutti olevansa täysin optimistinen sodan

onnelliseen päättymiseen nähdessä, ~~XXXXXXXXXX~~ Hän ei pitänyt Saksan oloja, etenkin elintarvetilannetta, vielä niin huonona, että ne saattaisivat aiheuttaa sisällisiä levottomuuksia ja vaikeuksia vallitsevalle järjestelmälle. Vain sotilaallinen vastoinkäyminen voi sitä järkyttää. Hän arveli myöskin sodan muodostuvan pitkäaikaiseksi.

Englannin lähettilästä näytti suuresti kiinnostavan Hollannin suhtautuminen Saksan mahdolliseen hyökkäykseen ja tiedusteli käsitystäni siitä tulisiko se asettumaan vastarintaan samalla tavalla kuin Suomi.

Tätä kirjoittaessani sain tiedon, että hollantilaiset siirtävät kiireisesti joukkoja pohjoisesta etelä-Hollantiin.

Eräitä diplomaatteja on askeroittanut kysymys siitä, onko venäläisten hyökkäys Suomeen jo lopussa vai aikovatko he vielä jatkaa.

Haagissa huhtikuun 8 p:nä 1940.

v.a. Asiamhoitaja

Wjontila

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 11

ASIA:

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

v.o. Asiamiehitys Ynteli

17/4 1940

SUOMEN LÄHETYSTÖ
N:o 184 - 29

Haagissa 17 p:nä huhtikuuta 1940:

11/257 Pal. S. 40.

257
4-40

	OSASTO	ASIA
5	CH	

Ulkoasiainministeriölle,

Lähetystö kunnioittavasti oheisena lähettää raporttinsa n:o 3

"Tilanne Hollannissa".

v.a. Asiantuntija

W. J. M. M. M.
M. J. M. M.

Tilanne Hollannissa.

Saksan hyökättyä Tanskaan ja Norjaan on täällä yhä enemmän ruvettu pelkäämään Hollanninkin joutuvan sodan jalkoihin. T.k. 12 p:nä luultiinkin jo saksalaisten tänne hyökkäävän ja seuraavana päivänä pelättiin taas englantilaisten olevan tulossa. Englannin kanavassa oli näet nähty hirvuisen laivasto, johon kuului myöskin joukkojen kuljetuslaivoja. Seurauksena oli, että keskellä yötä julistettiin täydellinen hälytystila. Se ei kuitenkaan kestänyt kauan, sillä kävi ilmi, että valtava laivasaattue olikin matkalla Norjaan.

Täkäläisessä diplomaattikunnassakin on jo tietenkin ryhdytty varevaisuustoimenpiteisiin. Niinpä Ranskan lähettiläs on jo lähettänyt lapsensa Pariisiin ja Englannin lähetystö on polttanut salaisen arkistonsa sekä antanut koloniansa jäsenille määräyksen olla aina tunnin kuluessa lähtövalmiina. Ameriikan lähetystössä ovat hopeat ja muut arvoesineet jo valmiiksi pakattuina jne.

Vaikkakin Hollannin virallisella taholla tällä hetkellä vielä luullaan, että Belgia ja Hollanti saavat toistaiseksi jäädä rauhaan, jatketaan kuumeisesti maan puolustuksen tehostamista. Sotaakäyvät valtiot ovat tosin vakuuttaneet kunnioittavansa Hollannin puolueettomuutta ja Englannin ja Ranskan taholta tällainen vakuutus annettiin toistamiseen viime viikolla, mutta täällä ollaan myöskin tietoisia varsinkin eräiden suurvaltain vakuutusten merkityksestä

nykyisenä nyrkkioikeuden aikana. Käsittäkseni Hollanti sa-
moin kuin Belgia eivät tule noudattamaan pelkkää teoret-
tista neutraalisuutta, vaan varustautuvat nousemaan ase kä-
dessä sitä vastaan, joka sen tekosyyin varjolla, että vi-
hollinen ei enää aijo kunnioittaa maan puolueettomuutta,
sinne hyökkää. Ne tulevat yksin vastaanottamaan ensimmäiset
ankarat iskut, pidättäen oikeuden itsenäisesti päättää, miltä ta-
holta ne olosuhteiden mukaan pyytävät apua - näin vakuute-
taan lehdistössä. Ei ole kuitenkaan epäilystä siitä, ettei-
vät ne Saksan hyökätessä kääntyisi Ranskan ja Englannin
puoleen ja myöskin saisivat kolmessa tunnissa apua.

Hollantilaiset tuntuvat luottavan puolustuslinjoihinsa,
joiden edessä olevat laajat maa-alueet ovat tällä hetkellä
veden peitossa. Vesipuolustusjärjestelmää on viime syyskuusta
lähtien valtavasti kehitetty. Hollannissa matkustaessa näkee
monin paikoin ilmatorjuntatykkeitä ja sinne tänne sijoitettu-
ja lentokoneita, etupäässä hävittäjiä, jotka yllätysten
varalta ovat heti valmiina ryhtymään toimintaan. Kuluneella
viikolla on jälleen lisä^aalueita julistettu piiritystilaan,
joka nyt käsittää enemmän kuin puolet maata. Sotilasviran-
omaiset estävät kansallis-sosialistisen puolueen johtajia
julkisesti puhumasta ja näitä pidetään sisäisen turvallisuus-
den vuoksi muutenkin silmällä. Kovennettujen maahantulomää-
räysten nojalla saksalaisille ei enää anneta viisumia.

Sanomalehdissä seurataan huolestuneesti japanilaisten
lehtien lausuntoja, joissa viitataan sodan laajenemiseen
Tyynelle merelle, jos Hollantikin vedetään sotaan ja Englan-
nin ja Amerikan laivastot pyrkivät suojelemaan sen siellä
olevia siirtomaita. Keskustellessani tästä kysymyksestä Kii-
nan lähettilään kanssa tämä lausui japanilaisten toivovan

Hollannin sotkeutuvan sotaan voidakseen siepata sen rik-
kaat alusmaat.

Käydessäni ministeri van Kleffens'in keskiviikko-
vastaanotolla - virka-asemani vuoksi jouduin jonon loppu-
päähän ,johon nähden vastaanotto oli jo rajoitettu viidek-
si minuutiksi - oli minulla tilaisuus kuulla hänen käsi-
tyksensä näistä kysymyksistä. Kiitettyäni ensin Hollannin
hallitusta phjeitteni mukaisesti Suomen Punaiselle Ristil-
le tehdystä rahalahjoituksesta ulkoministeri esitti käsi-
tyksensä Hollannin asemasta suunnilleen seuraavasti:

- 1) Hollannilla ei ole syytä olla huolissaan , sillä se
ei kuvittele hyökkääjän käyvän ensimmäiseksi vaikean es-
teen kimppuun, niin kauan kuin Euroopassa on heikompiakin
esteitä
- 2) Hollanti ei ole huolissaan Itä-Intiasta sen jälkeen
kuin Japani on antanut tyydyttäviä vakuutuksia.
- 3) Hollanti ei ole pyytännyt eikä aijokaan pyytää mitään
valtiota turvaamaan sitä hyökkäykseltä enempää kuin suoje-
lemaan sen Itä-Intiassa olevia siirtomaita.

Haagissa 17 p;nä huhtikuuta 1940.

v.a. Asiamiehenhoitaja

W. J. van Tilburg

W

III

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 11

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 4.

v. a. Asiantuntija Yönlähti

27/4 1940.

HAAGIN LÄHETYSTÖ

N:o 204 - 36

Haagissa 27 p:nä huhtikuuta 1940.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 14/257 Pal D. 1940.		
9/5-40	N:o	LUKL
KYSELY	OSASTO	ROSA

Ulkosasiainministeriölle,

Lähetystö kunnioittavasti oheisena lähettää raporttinsa nrt 4 ja 5

"Hollannin puolueettomuudesta."

"Painovapauden rajoittaminen Hollannissa."

v.a. Asiamhoitaja

Ryöntä

HAAGIN LÄHETYSTÖ

Salainen

Raportti N:o 4

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 14/257 Pal O. 1040.		
9/5-40	No	Liik.
KYHÄ	OSASTO	Posti
5	C 11	

Hollannin puolueettomuudesta.

Hollannin puolueettomuusasenne on täällä toista viikkoa ollut vilkkaan keskustelun kohteena. Aiheen siihen antoi entinen monivuotinen pääministeri Collijn eräällä "Standaard" lehdessä julkaisemalla artikkelillaan. Tarkasteltuaan Tanskan valtausta ja Norjaan kohdistunutta provosimatonta hyökkäystä, hän tuli siihen lopputulokseen, että neutraalisuuskäsite on nykyään menettänyt merkityksensä, koska pieni maa ei enää voi tuntea olevansa turvassa julistautumalla neutraaliseksi, vaikkakin se tunnontarkasti täyttäisi kaikki siitä johtuvat velvollisuudet. Siksi oli hänen mielestään välttämätöntä, että Hollanti hyökkäyksen uhriksi joutumisen varalta etukäteen ryhtyisi neuvotteluihin sotaikäyvien valtioiden kanssa erikoisen sopimuksen aikaansaamiseksi.

Julkisessa keskustelussa Collijn'in kantaa on ankarasti arvosteltu ja huomautettu, että maan edun kannalta olisi ollut parempi, jos artikkelia ei olisi lainkaan julkaistu. Niinpä sosiaalidemokraattinen lehdistö on pitänyt sopimattomana nykyisenä kriitillisenä aikana herättää kysymystä maan puolueettomuusasenteen muuttamista ja vaarallisenakin, koska se koskee ulkopolitiikan tärkeintä ohjelmakohtaa, jonka hallitus vihollisuuksien alkaessa omaksui Collijn'in puoluetoverienkin siihen myötävaikuttaessa. Vaikkakin ehdotuksen tekijä puhuu ulkopuolisen sotilaallisen avun järjestämisestä neuvottelemalla molem-

pien sotaakäyvien puolien kanssa, katsotaan hänen kuitenkin todellisuudessa tarkoittavan sotilaallisia neuvotteluja, vain toisen sotaakäyvän puolen kanssa, mikä tietenkin on ristiriidassa riippumattoman puolueettomuuspolitiikan kanssa. Tšekäläisten kansallis-socialistien viikkolehti piti selviönä Collijn'in liittolaisiin omaavien suhteiden perusteella, kenen kanssa hän toivoi saatavan aikaan sotilaallista yhteistyötä. Samalla esitettiin Collijn'ia vastaan jokseenkin samanhenkisiä syytöksiä, kuin mitä

Göbbels'in propaganda on kohdistanut eräisiin Pohjoismaisiin politiikkoihin mm. erääseen Suomen entiseen pääministeriin. Lopuksi lehti vakuutti olevan varma, että jos Collijn, jonka johdolla muka kaikki puolueet vuosina 1920 - 36 laiminlöivät armeijan olisi vielä pääministerinä, Hollannin puolueettomuudesta ei olisi nyt enää mitään jäljellä. Kun eräät lehdet vielä leimasivat Collijn'in ehdottaman puolueettomuuspolitiikan vastustajaksi, jo rupesi tämä peräytymään selittäen artikkelinsa tarkoituksena olleen vain huomauttaa, että sotilaallista apua ei voi saada, ellei sitä ole valmisteltu; "kysymys siitä mihin asti valmisteluissa voi mennä, koskee vain asian käytännöllistä puolta."

Vihdoin pääministeri de Geerkin katsoi olevan syytä puuttua tähän väittelyyn ja radion välityksellä hän toikin julki 18.4 hallituksen järkkymättömän kannan lausuen pääasiallisesti seuraavaa:

"Olemme jo nähneet, miten liioiteltu huolestuneisuus puolueettomuutemme rikkomisesta synnytti halun luopua siitä neuvottelemalla sotaakäyvien kanssa. Meidän on karkoitettava mielestämme tuollainen huolestuminen. Se

on meille sitä helpompaa, jos näytämme, että olemme muodostaneet itsellemme oikean käsityksen asemastamme. Jokaisella kansalla, jokaisella yksilöllä on oma tehtävänsä maailmassa. Meidän kansamme tehtävä nykyään on olla puolueettomuuden palveluksessa. Olemme syrjässä sodasta ja olemme valmiit joka tilanteessa asettamaan palveluksemme taistelevien käytettäväksi, jos he niin tahtovat, estääksemme äärettömän onnettomuuden, joka niitä uhkaa siinä tapauksessa, että heidän on taisteltava loppuun asti. Rauhan Palatsimme on heille avoinna. Ja rauhanomaiset ajatuksemme seuraavat heitä kaikkia eroituksetta. Ei voi tulla kysymykseen, että asettuisimme luottamukselliseen yhteistyöhön molempien sotaikäyviensä kanssa, vielä vähemmän vain toisen kanssa siinä luulossa, että toinen hyökkää kimppuamme. Luotamme yksinomaan itseemme. Lisäksi molemmat taistelevat puolet ovat meille vakuuttaneet olevansa loukkaamatta puolueettomuuttamme niin kauan kuin sitä itse ylläpidämme. Ei ole epäilystäkään ettemme tätä puolueettomuuttamme ylläpitäisi. Emme tarvitse liittoja, pakeneimme niitä, jo senvuoksi, että ne voivat vahingoittaa puolueettomuuttamme. Puolueettomuudestamme johtuvat velvollisuudet ovat hallitukselle yhtä pyhiä kuin siitä johtuvat oikeudet. Näistä syistä hallitus kieltäytyy kaikesta ulkopuolisesta avusta tai suojeluksesta, tulkoon se miltä taholta tahansa joko pakotettuna tai kirjallisina sitoumuksina. Tämä koskee myös merentakaisia alueitamme. Velvollisuudet, jotka tästä johtuvat, ovat moninaiset. Hallituksen ensimmäisenä velvollisuutena on maan puolustusvoimien tehostaminen korkeimmilleen käyttäen hyväkseen kaikkia tarjolla olevia keinoja. Syyskuusta alkaen on hallitus siihen uhrannut päivittäin kaikki voimansa, eikä se ole jättänyt käyttämättä maaperämme runsaassa määrin tarjoamia luonnollisia etuja. Siitä johtuu, ettei minkään taistelevan vallan tarvitse peltä joutuvansa hyökkäyksen alaiseksi maamme kautta. Se, joka yrittäisi tunkeutua maahamme hyökätäkseen rajojemme takana olevan vihollisensa kimppuun, löytää tien drakonisesti suljettuna. Se takaa turvallisuuden molemmille vastapuolille ja oikeuttaa meidät sitä suoramalla syyllä uskomaan annettuihin lupauksiin puolueettomuutemme loukkaamattomuudesta. Mutta niille, jotka ehkä

ulkomailla levitettyjen huhujen vaikutuksesta, arvelevat ettemme kaikissa tilanteissa itseämme puolustaisi, tai että puolueettomuustahdomme olisi poliittisten juonien lannistama, toistan voimakkaasti: hallituksen menettelytapa on määritelty kerta kaikkiaan: ylläpitää joka taholla puolueettomuuttamme rehellisesti, vilpittömästi, täydellisesti ja johdonmukaisesti. Eivät houkutukset, eivätkä uhkaukset saa meitä tältä tieltä poikkeamaan. Jokainen ennakkoapu estetään asevoimin. Tässä suhteessa voin teille vielä ilmoittaa että, antaakseen vielä enemmän pontta menettelytavalleen, hallitus on päättänyt julistaa koko maan piiritystilaan, joka jo on voimassa useimmilla paikkakunnilla. Väestö yleensä ei siitä tule enempää huomaamaan, kuin mitä se on tähänkään asti huomannut, että sotatila on ollut kaikkialla julistettu ja suurin osa maata piiritystilassa. Tahdon vielä ~~XXKXKX~~ lisätä neuvon: Välttää tarpeettoman ja demoralisoivan levottomuuden näyttämistä. Sen, joka uskollisesti täyttää tehtävänsä, ei tarvitse olla levoton. Jos maamme täyttää tehtävänsä, voimme jättäytyä Sen turviin, joka kohtaloamme ohjaa.

Kuten edelläolevasta lausunnosta ilmenee, on Hollannin hallitus - melko mahtipontisessa äänensävyssä - omaksunut täysin ortodoksisen puolueettomuuskannan, jonka takana on lisäksi yleinen mielipide, sekä ryhtynyt laajakantoisiin poikkeuksellisiin toimenpiteisiin järjestyksen ja kurin ylläpitämiseksi maassa. Hyökkäykset muutamiin puolueettomiin maihin eivät ole kyenneet järkyttämään sen luottamusta neutraalisuuden oikeuksien ja velvollisuuksien pyhään luonteeseen.

Ehkäpä jo lähitulevaisuus osoittaa, kummanko, entisen vai nykyisenkö pääministerin edustama kanta olisi ollut Hollannille viisaampi.

Haagissa 25 p:nä huhtikuuta 1940.

v.a. ASIAINHOITAJA

Mjontila

I II

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C4

ASIA:

Haagissa olevan lähetyslinja raportti n:o 5.

v.a. Asiamiehitys Yönteli

27/4 1940.

HAAGISSA OLEVA LÄHETYSTÖ

Raportti N:o 5

Haagissa 27 p:nä huhtikuuta 1940.

II

L. KOIVISTO		
14	257	Pal. 40
9/5-40		
5	C 11	

Asia: Painovapauden rajoittaminen Hollannissa.

Hollanti on, kuten tunnettua, ollut lausunto- ja painovapauden tyyssija. Tässä suhteessa on tähän asti vallinnut täydellinen vapaus, eikä sen mahdollisella väärinkäytöllä ole ollut mitään haitallista vaikutusta valistuneisiin kansalaisiin. T.k. 27 päivästä lukien tilanne muuttui täydelleen. Sen nojalla, että maa on julistettu piiritystilaan, on annettu seuraavansisältöisiä määräyksiä lehdistön noudatettavaksi:

" Maa- ja merivoimien ylipäällikön antamalla käskyllä sanoma- ja aikalehtien, lentolehtisten ja muiden painotuotteitten toimittaminen, painatus, mainonta ja levittäminen on toistaiseksi kielletty. Sotilasviranomaisilla on kuitenkin oikeus myöntää erivapauksia erikoisehdoin sekä peruuttaa ne perustelematta toimenpidetään. Erivapauksia ei voida myöntää seuraavissa tapauksissa:

kun julkaisussa esiintyy sodan aikana, johon Hollanti ei osallistu

- a) vihamielisyyttä, vihaa tai halveksumista sodassa olevaa valtiota tai sen vastuunalaisia johtajia kohtaan;
- b) maanpuolustusta koskevia yksityistietoja;
- c) yksityiskohtaisia tietoja siviiliväestön evakuoinnista;
- d) mielipiteitä, jotka voivat horjuttaa sotilaskuria, armeijan moraalialia tai maan turvallisuutta;
- e) solvaavia lausuntoja viranomaisista;

f) mielipiteitä , jotka voivat horjuttaa väestön moraalialia ja luottamusta jne.

Lehdet eivät saa

julkaista huomiotaherättäviä otsikkoja, jotka ovat suhteetomia uutisen sisältöön nähden;

väärinkäsityksen välttämiseksi esittää virallisia tiedoituksia tyypistetyssä muodossa;

levittää propagandauutisia julmuuksista;

silmäänpistävin välikkein korostaa tai erikoisen näkyvälle paikalle sijoittamalla tai muuten korostaa sodassaolevan vallan taholta tulevia sänkeitä tai uutisia.

Erikoisvapauksia ei myönnetä myöskään:

sanoma- ja aikalehdille , lentolehtisille tai piirustuksille,

1) joissa koetetaan uskotella Alankomaiden luopuvan puole lueettomuus-periaatteestaan tai -asenteestaan;

2) jotka sotilasviranomaisten suostumuksetta esittävät^{tietoja}, jotka koskevat sotaakäyvän vallan taholta Hollannin neutraliteettia kohtaan mahdollisesti esiintyvää uhkaa , vaaraa tai loukkausta tai tällaisen yritystä;

3) jotka asettavat epäilyksenalaiseksi tai kieltävät Hollannin hallituksen, koko kansan tai sanomalehdistön puolueettomuusasenteen.

Näiden määräyksien rikkomisesta rangaistaan joko vuoden vankeudella tai sakolla, joka kuitenkin ei saa ylittää 1000 florinia.

Käsky tulee voimaan 27.4 1940"

Hollannin hallitus on uhrannut painovapauden voidakseen mahdollisimman tarkoin noudattaa omaksumaansa puolueettomuutta, varsinkin silmälläpitäen sisäistä vaaraa , jonka voivat muodostaa kommunistit , fascistit ja tšekäläiset natsit sekä heidän lehtensä , samoinkuin täällä olevat lukuisat

saksalaiset - ulkoministerin ilmoituksen mukaan niitä on 150.000:-, joista tosin noin kolmas osa lienee poliittisia pakolaisia.

Yleinen mielipide ei kuitenkaan näytä olevan vakuuttunut uhrauksen välttämättömyydestä, etenkin kun painovapautta koskeva käsky julkaistiin samana päivänä, jolloin sotaväelle jälleen ruvettiin antamaan lomaa, mikä seikka viittaa siihen, ettei tällä hetkellä katsota olevan ulkonaista vaaraa. Hallitus pitää kuitenkin kannastaan päättäväisesti kiinni, tällä hetkellä vielä jyrkemmin kuin Suomen ja Venäjän välisen sodan aikana. Muistetaanhan, että Hollannin hallitus silloin myönsi 100.000 florinin ^{Suomen} avustuksen, tosin nimenomaan Punaiselle Ristille määrätyn, jota ulkoministeri van Kleffens todennäköisesti ei olisi katsonut mahdolliseksi, jos sota olisi ollut muodollisesti julistettu. Yksityisellä taholla ei kuitenkaan ensinkään hyväksytty ulkoministerin perin varovaista kantaa, vaan avustustoiminta muodostui lehdistön, radjon ym. julkisen toiminnan kautta suhteellisen tehokkaaksi.

Tällä hetkellä sensijaan, jo ylläselostettujen määräysten mukaisesti, olisi lehdistön mukanaolo avustustoiminnan tehostamisessa esim. Norjan hyväksi mahdotonta, koska tämän katsottaisiin olevan ristiriidassa Hollannin ~~AVUKA~~ puolueettomuuden kanssa. Mikäli eri tahoilta olen kuullut, ei tällaista ~~XXXXX ERIKIN~~ toimintaa yksityistenkään taholta ole odotettavissa.

v.a. Asiainhoitaja

Alfönklé

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C11

ASIA: _____

Kaagissa olevan lähetysten rap. n:o 6.

V.a. Asiainhoitaja Yöntelä

9/5-40.

HAAGISSA oleva lähetystö
Raportti n:o 6
Haagissa 9 p:nä toukokuuta 1940.

Salainen
17/251 lue. 40
6/6-40
OSASTO
5 C11

Sodan laajenemis-
vaarasta.

Sitä mukaa kuin liittolaisten taitamattomasti valmisteltu aseellinen väliintulo Norjassa alkoi lähettä surkeata loppuaan Hollanti on tuntenut joutuvansa yhä enemmän vaaravyöhykkeeseen. Tilanne on sekä sisäpoliittisesti että ulkopoliittisesti sängen jännittynyt.

Sen jälkeen kun koko maa oli julistettu piiritystilaan ja sanavapautta suuresti rajoitettu, on pidetty tarpeellisena ryhtyä uusiin ankariin toimenpiteisiin sisäistä vihollista, natseja ja kommunisteja vastaan. Etenkin edellisiin kohdistuneet toimenpiteet ja heidän suhtautumisensa Saksan mahdolliseen hyökkäykseen Hollantiin tulevat ilmi heidän johtajansa Mussertin kuukauden vaihteessa Ameriikkaa varten antamasta haastattelusta ja eräästä sänkeestä Hollannin Intiassa oleville heimolaisille. Lainaan näytteeksi muutamia lauseita: Koska Hollannin natsit, joita on 30 - 40.000, eivät enää voi toimia armeijan upseereina, he eivät tekisi muuta kuin istuisivat lepotuolissa kädet ristissä. Virkamiehiä on erotettu, ilmatorjunnan jäsenet on lähetetty menemään; meidät karkoitetaan kaikkialta: asenteemme on siis kädet ristissä. Jos Englanti voittaa sodan, se merkitsee kansainvälisen demokratiian voittoa ja fascismin häviämistä Europasta. Jos Saksa yhdessä Italian kanssa voittaa, koko Europa muuttuu kansallisosialisti-fascistiksi; silloin on meidän tehtävä kaikkemme uuden Europan ja ~~yhteiskunnan~~, lujan kansallisosialistisen Hollannin rakentamiseksi.

Mussertin esiintyminen aiheutti tietenkin parla-

mentissakin välikysymyksen ja 4/5 vastaisena yönä vangittiin maanturvallisuudelle vaarallisina 21 henkilöä, kaikki hollantilaisia, niiden joukossa yksi natsi-edustaja. Muutamia päiviä myöhemmin kaikki lomat peruutettiin jälleen armeijasta ja maa saatettiin erikoishälytystilaan. Toimenpide johtui sekä natsien liikehtimisen estämiseksi sekä ulkopoliittisen tilanteen kärjistymisestä.

Käydessäni 8/5 ministeri van Kleffens'in luona, viittasin täällä vallitsevaan levottomaan mielialaan samoin kuin Le Temps'in edellisen päivän pääkirjoitukseen, jossa jälleen puhuttiin Saksan mahdollisesta hyökkäyksestä Belgiaan ja Hollantiin.

- Tiedossamme ei ole mitään positiivisia merkkejä siitä, että Hollantiin suunniteltaisiin aseellista hyökkäystä. Ne sotilaalliset toimenpiteet, joihin hallitus nyt viimeksi on katsonut oikevan syytä ryhtyä, eivät ole suunnatut mitään valtiota vastaan. Varsinkin kansainvälinen tilanne on pakoittanut meidät erikoiseen valppauteen maan etujen valvonnassa. Olemme valmiit asevoimin torjumaan kaikki hyökkäykset.

-Käsittääkseni täällä odotetaan hyökkäystä vain yhdeltä taholta.-

-Niin, voidaan sanoa, että yleinen mielipide ei epäile Ranskan ja Englannin hautovan hyökkäystä tänne. Sotatilanteessa on nyt odotettavissa uusi vaihe, voi tapahtua paljon odottamatonta. Taistelu Norjassa on käytännöllisesti katsoen päättynyt. Englanti on sieltä lähtenyt, eikä suinkaan erikoisen kunniakkaasti. Sehän tulee joka paikkaan liian myöhään.-

Sivumennen mainittakoon, että Hollannissa yleisesti pidetään Norjan tapahtumia enemmän liittolaisten psykologisena tappiona, kuin Saksan sotilaallisena voittona. On muuten kuvavaa, että sellaista harrasta myötätuntoa, jota täällä Suomea

kohtaan tunnettiin ja tunnetaan vieläkin, ei ole lainkaan havaittavissa norjalaisia kohtaan. Päinvastoin lehdistössäkin on näkynyt lausuntoja, joissa norjalaisten surkuteltava tila leimataan suureksi osaksi heidän omaksi syykseen. Niinpä Hollannin johtava lehti huomautti, että he ovat välinpitämättömästi sallineet saksalaisten miehittää tärkeimmät satamat, eivätkä ole maataan riittävästi puolustaneet. "Tämä miehittäminen kävi päinsä vain siksi, että norjalaiset eivät ryhtyneet tarpeen vaatimiin toimenpiteisiin heti sen jälkeen, kun oli selviö, että Suomen sota merkitsi heidänkin maalleen suurta vaaraa. Mutta silloinkaan Norja ei ollut mobilisoinut ja hyökkäyksen tapahtuessa se varmaankaan ei ollut kylliksi puolustautunut estääkseen vihollisen tunkeutumista sisämaahan." Myöskin virallisella taholla arvostellaan Norjaa ankarasti. Ulkoministeriön kansliapäällikkö, Jonkheer Snouck Hurgronje oli äskettäin erään virkaveljeni kertoman mukaan tälle lausunut, että Norjan suhtautuminen jo Suomen sotaan oli "une faute criminelle".

Keskustelu siirtyi sitten Saksan ja Venäjän suhteisiin, joista tšekäläiset lehdet ovat kirjoittaneet lähinnä silmällä pitäen saksalaisten mahdollista hyökkäystä Ruotsiin, Ahvenanmaan miehittämistä saksalaisilla joukoilla ja siitä ehkä johtuvaa Berlinin ja Moskovan etujen vastakohtaa.

-Varmana voi pitää, että ~~Yhdistyneet~~ Venäjä ei suopein silmin näkisi Saksan hyökkäystä Ruotsiin eikä Rumaniaan. Saksan ja Venäjän nykyinenkin yhteinen raja näyttää tuottavan Moskovalle huolia.-

Italian osallistumista sotaan ulkoministeri ei pitänyt vieläkkään todennäköisenä. Hän ei nähnyt mitään, mitä Italialla nyt olisi voitettavana.

Bräät lähettiläät , jotka ennen allekirjoittanutta olivat olleet van Kleffens'in puheilla , olivat Hollannin asemaan nähden melko skeptillisiä. Niinpä Turkin lähettiläs , jota kiitin juuri saamastani päivälliskutsusta, sanoi epäilevänsä , voidaanko näitä päivällisiä lainkaan pitää. Meksikon lähettiläs väitti Rooseveltin 7/5 saaneen Europasta erittäin huolestuttavia tietoja, minkä vuoksi hän kiireisesti oli lomaltaan palannut Washingtoniin.

v.a. Asiainhoitaja

Eljontila

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C11

ASIA: _____

Laagissa olevan lähetyksen rap. n:o 7.

V.a. Asiasihteeri Yrjötila.

29/5-40

Haagin lähetystö
N:o 264-63

Haagissa 29 p:nä toukokuuta 1940

Ulkoasiainministeriölle,

Lähetystö kunnioittavasti oheisena lähettää raport-
tinsa n:o 7

"Saksan hyökkäys Hollantiin".

v.a. Asainhoitaja

M. Penttilä

HAAGISSA OLEVA LÄHETYSTÖ

Raportti n:o 7

Haagissa 29 p:nä toukokuuta 1940.

Salainen

18 251 har. 40

6/6-40

OSASTO

5 C11

Saksan hyökkäys Hollantiin.

Kuten useissa lähetystönkin tiedoituksissa on esitetty, on täällä yleisenä käsityksenä vallalla, ettei Hollantikaan voisi säästyä suursodan mainingeilta, vaikka se koettikin mahdollisimman tarkasti täyttää puolueettomuudesta johtuvia velvollisuuksia. Virallisella taholla tahdottiin loppuun saakka tuudittautua siihen uskoon, että maa saisi jäädä rauhaan ja tätä uskoteltiin myös diplomaattikunnalle. Niinpä ulkoministeri van Kleffens vielä 8/5 vakuutti allekirjoittaneelle, ettei hänen tiedossaan ollut minkäänlaisia positiivisia merkkejä siitä, että Hollantiin suunniteltaisiin aseellista hyökkäystä.

Kaksi päivää myöhemmin hollantilaiset heräsivät keskellä yötä pahaennustavaan lentokoneiden surinaan ja ilmatorjuntatykkien paukkeeseen. Sata kolmekymmentä vuotta kestänyt rauhanaika oli Hollannille päättynyt.

Hollannin 5-päiväisestä sodasta olen tehnyt seuraavat muistiinpanot. 10/5 klo 5.25 saatiin radiossa kuulla Hollannin armeijan päämajan ensimmäinen tiedoitus: "Saksalaiset joukot ovat ylittäneet Hollannin rajan klo 3 aamulla. Eräitä lentokenttiä vastaan on hyökätty. Armeija ja ilmatorjuntatykistö ovat taisteluvalmiit. Vesipuolustus toimii laskelemien mukaisesti. Tähän mennessä saatujen tietojen mukaan on ainakin 6 saksalaista lentokonetta pudotettu."

Klo 6 Saksan lähettiläs kävi ministeri van Kleffensin luona lausuen: "Ilmoitamme Teille suunnattomien saksalaisten joukkojen hyökkäyksen maahan. Kaikki vastustus on ehdottomasti turhaa. Siinä tapauksessa, ettei ryhdytä vastarintaan, Saksa takaa valtiolle sen olemassaolon sekä Euroopassa että valtamerentakaisissa maissa ja samoin hallitsijasuvulle. Päinvastaisessa tapauksessa maata ja hallitusta uhkaa täydellinen tuho. Siksi painostamme Teitä antamaan viipymättä kansalle ja armeijalle julistuksen ja asettumaan yhteyteen saksalaisten viranomaisien kanssa. Perustelu: Meillä on kiistämättömiä todisteita Ranskan ja Englannin kauan suunnitellusta aikeesta Hollannin, ja Belgian tietien tunkeutua ensi tilassa Belgiaan, Hollantiin ja Luxembourgiin hyökätäkseen Ruhrin alueelle."

Ulkoministeri vastasi: " H.M. Kuningattaren hallitus torjuu loukkaantuneena olettamuksen, että se olisi jonkun vieraan vallan kanssa tehnyt Saksanvastaisen sopimuksen. Saksan ennenkuulumattoman hyökkäyksen johdosta, joka on tapahtunut sotaa julistamatta, Alankomaiden hallitus katsoo olevansa sodassa Saksan kanssa."

Samana aamuna kuningatar Wilhelmina antoi sedraavan julistuksen: " Maamme noudatettua kaikkina näinä kuukausina tunnontarkasti ehdotonta puolueettomuutta ja vaikka sen tarkoituksena ei ollutkaan muu kuin ~~varvua~~ pysyä tällä kannalla, saksalaiset joukot ovat viime yönä hyökänneet maahamme ilman edelläkäypää varoitusta.

Panen jyrkän vastalauseeni tätä ennenkuulumatonta luottamuksen rikkomista ja sivistyskansain keskenäisten suhteiden loukkausta vastaan. Minä ja hallitukseni olemme päättäneet myös nyt täyttää velvollisuutemme. Tehkää te myös samoin, kaikkialla ja kaikissa tilanteissa, jokainen hänelle määrättyllä paikallaan, mitä suurimmalla valppaudella ja rauhallisesti kuten puhdas omatunto sen sallii."

Parlamentin toisella kamarilla oli lyhyt istunto, jonka aikana puhemies lausui: " Sodan kahhea todellisuus on edessämme.

Hollanti, joka kaikkialla on tunnettu rauharakastavaksi ja rauhaa suosivaksi kansaksi, on joutunut armottoman hyökkäyksen uhriksi.

Me kansanedustajat tuomme julki sydämemme syvimmästä pohjasta ja suuttumuksella vastalauseemme tämän väkivallanteon johdosta maattamme ja kansaamme kohtaan.

Joka tapauksessa armeijamme ja laivastomme asettuvat asekedessä pelkäämättömällä rohkeudella ja jalosti uhrautuen vihollista vastustamaan.

Kunniakas menneisyys antaa meille voimia taistella itsenäisyytemme puolesta hyökkääjää vastaan.

Kansamme täyttää velvollisuutensa arvokkaasti, tyynesti, mutta myös ylpeänä.

Tänä koettelemuksen ja vaaran hetkenä liitymme yksimielisesti ja täynnä luottamusta rakkaan Hallitsijattaremmen ympärille ja toivotamme H.M hallitukselle voimia ja rohkeutta.

Jumala auttakoon meitä tänä koettelemuksen hetkenä ja armahtakoon rakasta isänmaattamme."

Virallisella taholla ilmoitettiin, että Alankomaiden Lontoon ja Pariisin lähettiläät olivat saaneet tehtäväkseen ilmoittaa asemamaansa hallitukselle, että apu näiden maiden taholta oli Hollannille tervetullut. Riittoutuneet vastasivat, että Hollanti voi luottaa

tähän apuun.

Sodan ensimmäisenä päivänä ulko- ja siirtomaaministerit lensivät Lontooseen asettuakseen suoranaiseen yhteyteen liittolaisten kanssa, ja muutaman päivän kuluttua muutkin hallituksen jäsenet siirtyivät sinne. Kuningattaren tarkoituksen oli lähteä Zeeland'iin, mutta hänen saapuessaan Hoek van Holland'in satamakaupunkiin, oli jo liian myököistä ajatella lähtöä määräpaikkaan. Vähää ennen eli sinä hetkenä, jolloin kuningattaren piti matkustaa Maasluis'in kaupungin kautta, oli tämä paikkakunta pommitettu maan tasalle. Kuningattaren matka oli kuitenkin jonkun verran viivästännyt, josta seikasta vihollinen ei ollut saanut ajoissa vihiä. Kerrotaan kuningattaren epäroineen lähteä Englantiin ja suostuneen matkaan vasta sitten, kun armeijan ylipäällikkö oli vakuuttanut sen olevan maan etujen kannalta välttämätöntä. Englannista käsin kuningatar antoi 14/5 uuden julistuksen: "Sen jälkeen kun oli tullut selväksi, että Me ja ministerimme emme olisi enää voineet vapaasti harjoittaa valtaamme Hollannissa, meidän on ollut tehtävä karvas, mutta välttämätön päätös siirtää hallitus ulkomaille niin kauaksi aikaa, kun on välttämätöntä, ja tarkoituksemme on palata Hollantiin, niin pian kuin se on mahdollista. Hallitus on nyt Englannissa. Se tahtoi välttää hallituksen antautumista. Hollannin alue, joka on hollantilaisten käsissä, sekä Euroopassa, että Alankomaitten Intiassa, pysyy yhtenä itsenäisenä valtiona, joka saattaa äänensä kuuluviin valtioiden yhteisessä ja etenkin kaikkien liittolaisten joukossa, jossa tälle äänelle annetaan arvo. Sotilasviranomaiset, ensi kädessä maa- ja merijoukkojen ylipäällikkö arvostelevat, mihin toimenpiteisiin on ryhdyttävä ja mitkä ~~www~~ ovat sotilaalliselta kannalta välttämättömät.

Siellä, missä vallananastaja hallitsee, siviiliviranomaisen on tehtävä kaikki, mitä siviiliväestön etu vaatii ja heidän on ennen kaikkea huolehdittava järjestyksestä ja rauhasta."

Samana päivänä klo 19 Saksan lähettiläs, joka sodan ajan yhdessä lähetystönsä henkilökunnan kanssa - yhteensä 150 henkeä - oli ollut eristettynä Haagin suurimmassa hotellissa, koska hänellä ei ollut mahdollisuutta poistua maasta sodan alkaessa, saattoi hallitukselleen sähköttää, että Hollannin armeijan lukuunottamatta Zeeland'in maakunnassa taistelevia joukkoja, oli ollut pakko Saksan armeijan etenemisen vuoksi laskea aseensa.

Myöhemmin illalla Hollannin maa- ja merivoimien päällikkö, kenraali Winkelmann teki radiossa selkoa tämän täydellisen antautumisen syistä: Ei voinut muuta tehdä. Taistelu oli liian epätasainen. Joukkoja vastassa oli teknillisiä voimia, joille mitä suurin inhimillinen rohkeus oli voimaton. Vähäiset ilma-voimat eivät voineet taistelussa auttaa saksalaisten tuhoisan, ylivoimaisen ilma-aseen ahdistamia maajoukkoja, varsinkin kun

muukin puolustus, kuten ilmatorjunta, oli liian heikko. Tiheästi asutussa maassa ilmasota vaati myös runsaasti uhreja siviiliväestön keskuudessa. Jätettynä miltei kokonaan oman puolustuksensa varaan, Hollanti ei kyennyt edes turvaamaan siviiliväestöään ylivoimaa vastaan. Nämä pakottavat syyt olivat oikeuttaneet Hollannin hallitusta edustavan kenraalin lopettamaan lyhyen, mutta kiivaan sodan.

15/5 klo 11 antautumispyytäkirja allekirjoitettiin.

Sodan puhjetessa Hollanti sai vastaanottaa myötätunnonosoituksia Englannin ja Norjan kuninkailta, Ranskan, Puolan ja Argentiinan presidenteiltä, paavilta ja Perun senaateilta. Etelä-Afriikka lahjoitti 100.000 puntaa ja Yhdysvallat yhtä monta dollaria. Ranska oli lähettänyt erinäisiä joukkoja etelä-Hollantiin, mutta ne eivät saaneet mitään saannottavaa aikaan. Ne olisivat voineet puolustaa Rotterdamiin johtavaa ~~strategisesti~~ strategisesti tärkeätä Moerdyk'in siltaa ja estää saksalaisten etenemisen antaakseen siten hollantilaisille joukoille enemmän aikaa. Mutta joukkojen päällikkö noudatti liian muodollisesti ohjeita, ^{ide} jonka mukaan hän sai edetä vain jonkun kilometrin päähän sillasta. Väitetään tämän seikan vaikuttaneen kohtalokkaasti sodan kulkuun. Mutta varsinkin Englannin apu oli Hollannille pettymys. Viralliselta taholta saamani tietojen mukaan Englanti laski maihin Hoek van Holland'issa 12/5 700 ja Uimuidenissa pohjois-Hollannissa 60 miestä. Näiden tehtävä rajoittui petroolissäiliöiden hävittämiseen. Edellisten oli määrä marssia Rotterdamiin länsipuolelle, mutta pitivät tilannetta liian vaarallisena ja vetäytyivät pian takaisin laivoihinsa. Hollantilaisten pyynnöstä 36 englantilaista lentokonetta oli yhtenä yönä käynyt pommittamassa Rotterdamin satamaa Waalhavenia, johon oli laskeutunut saksalaisia laskuvarjohyppääjiä ja sitten vesitasoilla tuotu lisäväkeä. Päivällä oli myös joitakin englantilaisia lentolaivueita näkynyt Hollannin yläpuolella, mutta yhtään hävittäjää Englanti ei ollut lähettänyt. Englannilta oli pyydetty lopullista vastausta 14/5:ksi avuksi lähetettävien lentokoneiden määrästä. Kun vastattiin jokseenkin siihen suuntaan, että koneita on, mutta ne on varattava Belgian ja Ranskan rintamille, kenraali Winkelman tulkitsi sen siten, ettei Englannilla ollutkaan vakavaa aikomusta tarjota apua Hollannille, jonka näin ollen oli turvaututtava omiin voimiinsa ja päätti laskea aseet. Silloin tilanne oli jo melko kriittinen. Maa oli kokonaan piiritetty ja saksalaisia joukkoja marssi joka taholta Haagia kohti ja laskuvarjohyppääjiä oli miltei kaikkialla.

Troijan puuhevonen näytteli myös huomattavaa osaa Hollannin sodassa. Prromuilla ja lojilla oli maahan kulje-

tettu valmiiksi sotilaita. Eräiden hotellien vieraat, jotka olivat saapuneet ~~WINKELMAN~~ "ihallemaan" tulppaaneja ja hyönteisiä vetivät sodan alkaessa rauhalliset kenttäharmaat yllleen. Noin 150.000 saksalaista oli täällä viranomaisten tietien ennen sotaa. Viime vuoden lopulla armeijan silloinen ~~WWW~~ ylipäällikkö, kenraali Reinders oli vaatinut kaikkien ulkomaalaisten, s.o. saksalaisten karkoittamista maasta. Kuningatar ja hallitus olivat kuitenkin asettuneet vastustavalle kannalle ja ~~WWW~~ ylipäällikkö sai lähteä. Hänen seuraajansa, kenraali Winkelman ei ollut enää aktiivi upseeri, vaan hänet "löydettiin erästä museosta," kuten täällä kerrotaan. Sotilastaholta olen kuullut erään vangitun saksalaisen upseerin myöntäneen, että saksalaisille oli annettu määräys käydä ensi sijassa taloudellista sotaa. Siksi hävitettiin Rotterdamissa, joka on Hampurin kilpailija, koko liike-elämän keskus, kaikki pankit, höyrylaivoja jne. Itse kaupungista jäi jäljelle vain laitaosat. Miltei kaikki konsulinvirastot tuhoutuivat. Suomen pääkonsulinviraston raunioista löytyi vain kilpi eheänä.

Hollannin sodan uhreista ei täällä ole julkaistu mitään virallisia tietoja. Mikäli lähetystön tiedossa on, ei niiden joukossa ole ketään suomalaista.

Saksalaisten valtaamassa Hollannissa otettiin heti käytäntöön ankara sotilaskomento ja säännöstely talous. 10/5 lukien kaikki lähetystöt ovat olleet eristettyinä muusta maailmasta. Ulkomaalaisia lehtiä, kirjeitä tai sähköitä ei tänne ole saatu, eikä voitu täältä lähettää, lukuunottamatta joitakin humanitäärisiä sähköitä Saksan viranomaisten välityksellä. Saksalaisten sotilasviranomaisten ohella Seyss-Inquart komissaarina on täällä muodollisesti myös hollantilainen hallitusdirektorio, jonka muodostavat armeijan ylipäällikkö ja kaikkien ministeriöiden kansliapäälliköt.

Kuningattaren poistuminen maasta on tehnyt huonon vaikutuksen kansaan. Vox populi: Maan äiti on vaaran hetkellä jättänyt lapsensa pulaan. Se voi merkitä Oranjesuvun loppua.

v.a. Asiainhoitaja *Winkelman*